MANAGEMENTULUI CALITĂȚII ÎN INSTITUȚIA DE EDUCAȚIE EXTRAȘCOLARĂ/NON-FORMALĂ

Ecaterina ȚÎGAN,

masterandă, anul II,Facultatea Psihologie, Ştiinţe ale Educaţiei, Sociologie și Asistența Socială

CZU:374.1:005.336.3 katrinzet777@gmail.com

Sistemul de învățământ extrașcolar a apărut, oficial/instituționalizat, în Republica Moldova după 1945 și nu a avut analogii în ceea ce privește setul de caracteristici de bază, care asigură accesul larg la servicii educaționale non-formale și calitatea acestora. Mulți practicieni și cercetători străini au considerat acest model drept exemplu de activitate eficientă care vizează dezvoltarea abilităților personale, sociale și profesionale ale beneficiarului. În special, a fost remarcată experiența inedită de activitate și susținere la nivel de stat a sistemului de școli muzicale, sportive, coregrafice, școli de arte, cercuri de tineri tehnicieni, de studiere a naturii, sau cluburi pe interese. Învățământul non-formal în sine, în forma, în care s-a dezvoltat aici după 1945, este recunoscut de cercetătorii străini, la un nivel cu educația formală, ca un instrument important în abordarea problemelor educaționale. și egalitatea de gen, prevenirea comportamentului antisocial și dezvoltarea competențelor secolului XXI.

Documentele oficiale de bază care reglementează, la moment, activitatea instituțiilor de educație extrașcolară din țara noastră și care facilitează/orientează încadrarea în parametrii managementului calității sunt Cadrul de referință al domeniului dat și Curriculum aferent, aprobate relativ recent de Ministerul de profil [1, 2].

Ca și oricare sistem de educație și formare, sistemul educației non-formale are obiectivele sale, de care ne ghidăm inclusiv în instituția în care activez:

- extinderea orizontului de cunoștințe pe diverse domenii;
- crearea unor condiții motivante pentru crearea personalității;
- acces la suport complimentar pentru alfabetizarea și socializarea copiilor din grupuri sociale defavorizate;
- oferirea unui mediu de dezvoltare a abilităților, aptitudinilor și capacităților, dar și extinderea cunoștințelor teoretice și deprinderilor practice pe domenii de interes.

Însă, spre deosebire de învățământul formal, educația non-formală are setul său propriu de caracteristici specifice: alegerea benevolă a direcțiilor de învățare; sistem structurat cu plan de perspective conceptualizat care ia în considerație particularitățile de vârstă, aria de interese și propune ca finalitate formarea unor deprinderi practice, aplicabile și necesare în viața cotidiană; valorifică interesele copilului, propunându-i noi perspective, experimente și provocări care ajută la creșterea personală a acestuia. Dar și tipurile de activități non-formale atât ca formă, cât și după conținut, sunt complementare învățământului de bază și nu îl dublează sub nici un aspect, având următoarele meniri: să fie realizate în instituția de învățământ formal, în calitate de activități extrașcolare, ca

servicii prestate de instituții de învățământ extrașcolar și realizat de acestea independent sau în parteneriat cu alte instituții.

Procesul educațional în forma, în care presupune dezvoltarea la copii și tineri de noi cunoștințe și abilități presupune, în mod evident calitate și evaluare. Astăzi, evaluarea calității în educația non-formală implică mai multe domenii, care pot varia în funcție de obiectivele specifice ale programelor și de contextul în care sunt implementate. Exemplificăm câteva domenii importante de evaluare în acest context: centrare pe elev (atunci când pornim de la sfera lui de interese); adaptare la grupul (categoria de vârstă, pregătirea inițială, starea socială), pentru a asigura un ritm de învățare confortabil; existența unor obiective clare și a unor finalități bine determinate; proces bine structurat, distribuit pe domenii, module care au o logică de continuitate și iau în calcul interesele copilului; obținerea unor rezultate scontate într-o perioadă concretă de timp; axare pe metode de învățare active, interactive și complexe; obținerea unor cunoștințe, abilități și aptitudini pe domeniul de învățământ, care dezvoltă personalități cu nivel mai înalt de adaptare în spațiul social; contribuie la ghidarea în carieră, care, cu regret, este mai puțin valorificată, deși, recunoaștem că învățământul nonformal pe dimensiunea dată are un potențial greu de subestimat, dar și de prognozat. Din dezideratele expuse mai sus, după o estimare constructivă și participativă, am stabilit drept reprezentative și funcționale următoarele aspecte de evaluare: baza materială de asigurare a procesului didactic; resursele umane; nivelul de cerere; managementul calității la nivel instituțional, cu toate funcțiile aferente: *planificare-organizare-monitorizare-evaluare-optimizare.*

Asigurarea managementului calității în educația non-formală este un imperativ major pe agenda educației naționale, însă acest proces, în mai puțină măsură, ar trebui să fie axat pe strategii cu exigențe didactice formale, ci să fie centrat pe administrarea contextualizată a unui domeniu complex, inspirat din filosofia educației benevole, ghidată de creativitate și libertate de acțiune.

Referințe:

1. Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova, Chișinău, 2021 [citat 12 martie 2024]. În: https://ibn.idsi.md/sites/default/files /imag _file/ Cadrul%20de%20refrinta%20al%20educatiei%20%C8%99i%20 invatamantului % 20 extrascolar_2021_pentru%20tipar_CEP%20USM.pdf.
2. Curriculum de bază: competențe pentru educația și învățământul extrașcolar, Chișinău: Ministerul Educației și Cercetării, 2020. [citat 12 martie 2024]. În: https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_de_baza_competente_eie_01.12.2020.pdf.

Recomandat
***Viorica GORAȘ-POSTICĂ**, dr. hab., prof. univ.*